

PAPER DETAILS

TITLE: Öğretmen Adaylarının Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutumları Üzerinde Sosyal Girişimciliğin Rolü

AUTHORS: Seval KOÇAK,Murat ÖZDEMİR

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/161092>

Öğretmen Adaylarının Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutumları Üzerinde Sosyal Girişimciliğin Rolü

The Role of Social Entrepreneurship on the Pre-service Teachers' Attitudes toward School Management

Seval KOÇAK*, Murat ÖZDEMİR**

Öz: Bu çalışmada öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişki ve öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeylerinin okul yöneticiliğine yönelik tutumlarını yordama düzeyi incelenmiştir. Araştırmaya Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 2013-2014 öğretim yılında öğrenimine devam eden 502 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği” ve “Okul Yöneticiliği Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzdelik değer gibi betimsel istatistiklerin yanı sıra doğrulayıcı faktör analizi (DFA), Pearson korelasyon ve çoklu regresyon teknikleri ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları; öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutum puanlarının orta düzeyde, sosyal girişimcilik özelliklerinin ise oldukça yüksek olduğunu göstermiştir. Sosyal girişimcilik özelliklerinden “risk alma” ve “özgüven” boyutları ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki gözlenirken, “kişisel yaratıcılık” ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin, okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul yöneticiliği, sosyal girişimcilik, yönetimde sosyal beceriler, okul yöneticiliğine yönelik tutum

Abstract: In this study the relationship between the social entrepreneurship characteristics of pre-service teachers and their attitudes toward school management has been investigated, and how well the level of possessed social entrepreneurial characteristics predicts the attitude toward the school management has been tested. 502 pre-service teachers from Hacettepe University Education Faculty, studying during 2013-14 academic years were participated in the study. “Pre-service Teachers' Social Entrepreneurship Qualifications Scale” and “School Management Attitude Scale” were used as data collection tools. Data were analyzed by confirmatory factor analysis (CFA), Pearson correlation and multiple regression techniques in addition to descriptive statistics such as mean, standard deviation and percentiles. Analysis results showed that pre-service teacher' scores toward school management are moderate whereas their social entrepreneurship qualifications are quite high. A moderately significant positive relationship has been observed between “risk takings” and “self-confidence” dimensions of social entrepreneurship and attitudes toward school management, whereas a weakly significant positive relationship has been identified between “personal creativity” and attitude toward school management. In addition, it has been found that social entrepreneurial characteristics of pre-service teachers were a significant predictor of their attitudes toward school management.

Keywords: School management, social entrepreneurship, social skills in management, attitudes toward school management

Giriş

Eğitim kurumlarının en önemli görevlerinden biri, toplumsal yaşamın sosyal, ekonomik ve politik alanlarındaki rollerini en etkili şekilde gerçekleştirecek bireylerin yetiştirilmesidir. Bu görevin yerine getirilmesinde okul yöneticilerine önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Dolayısıyla okul yöneticilerinin mesleğe yönelik olumlu tutum geliştirmiş olmaları, okul amaçlarının en etkili şekilde gerçekleşebilmesi açısından önemli bir etmen olarak değerlendirilebilmektedir. Bunun yanında etkili bir yönetim için gerekli olan sosyal becerilere

*Arş.Gör, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye, e-posta: sevalkocak85@gmail.com

**Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye, e-posta: mrtozdem@gmail.com

ve insan ilişkilerindeki niteliğe de vurgu yapılmaktadır (Başaran, 2006, 205; Bursalıoğlu, 2005: 135-161). Etkili bir okul yönetimi ve yönetici yeterliliklerine verilen bu önem, son yıllarda yapılan çalışmalarda da kendini göstermektedir (Ağaoğlu, Altınkurt, Yılmaz ve Karaköse, 2012; Aydoğan ve Kaşkaya, 2010; Şekerci ve Aypay, 2009; Uslu, 2013) Bush (1998), 1990'lı yıllardan itibaren eğitim yönetimi alanının en önemli konularından birinin “etkili eğitim liderliği” olduğunu ifade etmektedir.

Toplumsal yaşamın her alanında yaşanan değişim ve dönüşüm süreci, örgütlerin de kendilerini bu değişime uyarlamasını gerekli kılmaktadır (Çolakoğlu, 2005). Dolayısıyla okul yöneticilerinden, 21. yüzyılın gerektirdiği farklı liderlik özelliklerine de sahip olmaları, çeşitli davranış biçimlerine ayak uydurabilmeleri ve bunları geliştirebilmeleri beklenmektedir (Alsaeedi ve Male, 2013; Brooks ve Normore, 2009). Okul yöneticilerinin yetiştirilmeleri ve geliştirilmelerindeki temel amaç, etkili okullar yaratmaktır. Etkili okullar ise sınıflar, okullar ve okul-çevre arasındaki ilişkilerin geliştirilmesiyle oluşmaktadır. Bu da yönetimde gerekli olan sosyal davranışların sergilenmesi ile mümkün görünmektedir. Dolayısıyla çeşitli yönetsel becerilerin kullanılmasıyla mümkün olabilecek etkili bir yönetim anlayışının, okuldaki insan kaynaklarına yönelik potansiyeli, öğrenci başarısına ve sosyal büyümeye dönüştürebileceği belirtilmektedir (Grogan ve Andrews, 2002). Bu da *eğitim yönetimi* konusunun üstlendiği görevler bağlamında ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

Eğitim yönetimi, var olan beşeri ve maddi kaynakların eğitim amaçları doğrultusunda harekete geçirilmesi, yönetsel eylemlerin ya da süreçlerin başlatılıp sürdürülmesi (Kaya, 1993, 131) ve örgütün, amaçlarına uygun şekilde yaşatılması (Bursalıoğlu, 2005, 6) olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda eğitim yöneticilerinin en önemli sorumlulukları, “insanlarla etkili biçimde çalışma, etkili bir işletme yöneticisi olma, yeterli okul binası ve çevresi hazırlama, eğitim programlarının geliştirilmesini sağlama” olarak sıralanmaktadır (Aydın, 2005, 188-189). Ancak okulun doğasında olan bazı kestirilemez özellikleri (Bursalıoğlu, 2005, 33-36), sosyal, karmaşık ve çatışmalı yapısı, yönetim süreçlerinin işleyişinde, programların denetlenmesinde, öğrenci-personel işlerinde ve muhasebe işlerinde çeşitli sorunların (Aydın, 2005, 217) yaşanmasına neden olmaktadır.

Turan, Yıldırım ve Aydoğdu (2012) okul yöneticilerinin maddi konularda sorunlar yaşadıklarını, bu nedenle kendilerini en fazla beşeri ve parasal konularda sorumlu hissettiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte okul yöneticilerinin, eğitim yöneticiliğinin profesyonel bir meslek mi yoksa bir görev mi olduğuna yönelik belirsizlikler yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Şahin (2009) de yaptığı bir çalışmada ilköğretim okul yöneticiliğinin profesyonel bir meslek olma özelliği kazanmadığını belirtmiştir. Akçadağ (2014) okul yöneticilerinin sınavla atama sistemine, yönetmeliklere, atama kriterlerine ve atama biçimlerine yönelik çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını; Sağır ve Emişoğlu (2013) ise okul işleyişindeki en büyük sorunların, eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetiminde yaşandığını ortaya çıkarmışlardır.

Okul yöneticilerinin yaşadıkları diğer sorunların, iletişim sürecinde görüldüğü tespit edilmiştir (Argon ve Zafer, 2009). Mevzuat ve üst makamlarla ilişkilere, personel ve öğrenci işleri ve maddi yetersizliklere (Çınkır, 2010; Turan, 2007), öğretmenlere ve öğrencilere, okul iklimine ve fiziksel koşullara yönelik sorunların (Demirtaş, Üstüner ve Özer, 2007) okul yöneticiliğini zorlaştırdığı yapılan çalışmalarda ortaya çıkarılmıştır. Bunların yanında eldeki kısıtlı olanaklarla yönetim görevinin yerine getirilmeye çalışıldığı ve önceliğin ahlaki sorumluluktan çok yasal sorumluluklara verildiği ifade edilmektedir (Aslanargun ve Bozkurt, 2012). Yaşanan bu sorunların okul yöneticiliğine yönelik olumsuz tutuma yol açabileceğini söylemek mümkün görünmektedir. Ayrıca okul yöneticilerinin mesleği bırakmalarına neden olabileceği de ifade edilebilmektedir.

Erginer ve Köse (2012) okul yöneticilerinin, okul yöneticiliğini bırakma sebeplerini; katı bürokrasi, yasal düzenlemelerin sürekli değişmesi, il/ilçe milli eğitim müdürlerinin otokrat tutumları, kendi özel hayatlarındaki aksamalar ve aile hayatında yaşanan sorunlar olarak sıralamışlardır. Yıldırım (2011) tarafından yapılan benzer bir çalışmada okul yöneticiliğinin olumsuz etkileri, sağlığın ve psikolojinin bozulması, zaman kısıtlılığı, aile hayatına yeterince zaman ayıramama olduğu tespit edilmiştir. Okul yönetiminde karşılan bu sorunların, okul

yöneticiliğine yönelik tutumları etkileyebileceği düşünüldüğünde, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin okul yönetimine yönelik tutumları ile ilişkili çalışmaların da incelenmesi yararlı olacaktır.

Çetin, Gölpek, Köse ve Mavigök (2014) tarafından yapılan bir çalışmada, ilköğretim okulu öğretmenlerinin okul yöneticisini tercih etme ya da etmemeleri cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve kıdeme göre incelenmiş; cinsiyet açısından erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Çiçek (2008) yaptığı çalışmada kadın öğretmenlerin yöneticiliğe yönelik olumlu tutum sergilediklerini ortaya çıkarmıştır. Aksu (2004) ilköğretim okulu öğretmenlerin okul yöneticiliğine yönelik eğilimlerini araştırmış, okul yöneticiliğinin aslında istenen bir meslek olmadığını ancak kendilerinin bu mesleği etkili bir şekilde yerine getirebileceklerine inandıklarını saptamıştır. Bingöl ve Hacıfazlıoğlu (2011) ise sınıf öğretmenlerinin okul yöneticisi olma eğiliminin orta ve az düzeyde yoğunlaştığı görülmüştür.

Alanyazında okul yönetimine yönelik tutumların olumsuz olduğunu gösteren çalışmalar yanında, okul yöneticisi olmak isteyen öğretmenlere yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Yönetici adayı öğretmenlerin yöneticiliği tercih etme nedenlerinin incelendiği bir araştırmada, okulu her yönüyle etkin ve örnek bir kurum haline getirme isteğinin ve okulda daha fazla söz sahibi olma şansının etkili olduğu ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca çalışmaya göre öğretmenlerin kişisel özelliklerinin yöneticiliğe uygun olduğunu düşünmeleri de yönetici olmak istemelerinde önemli bir etkidir (Köse ve Erginer, 2011). Başka bir çalışmada da meslekte kariyer yapma isteğinin, ideallerin gerçekleştirilebilme ve kendini yöneticilik alanında yeterli görmeye yönelik düşüncelerin, öğretmenleri okul yönetimine güdüleyen etmenler olduğu ortaya çıkarılmıştır (Yeşilkaya, 2007).

Okul yöneticiliğine yönelik öğretmen ve öğretmen adaylarının tutumlarının şekillenmesinde, okul müdürlerinin yaşadığı sorunların da etkili olabileceği akla gelmektedir. Çelikten (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, kadın okul müdürlerinin okul yöneticiliğini isteyerek yapmadıkları saptanmış; bunun altında yatan temel etmenlerin ise kendilerine olan güvensizlik, çevreden destek görememe ve iş-aile ikilemi yaşama olarak sıralandığı görülmüştür. Alıcı (2008) tarafından yapılan çalışmada ise kadına verilen toplumsal roller nedeniyle, okul yöneticisi kadınların görevlerini yaparken fedakârlıklarda bulunması gerektiğine yönelik bir algının olduğu ortaya çıkarılmıştır. Baştuğ ve Çelik (2011) öğretmen, okul yöneticisi ve denetmenlerin kadın yöneticilere yönelik tutumlarını incelemişler; kadınların erkeklere göre kadın yöneticilere yönelik daha olumlu tutum içinde olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Yapılan bu çalışmalar yöneticilerin çeşitli sorunlar yaşadığını, kadın yöneticilerin ise kendilerine verilen cinsiyetçi rollerin bu sorunları daha da derinleştirdiğini göstermektedir.

Okul yöneticilerinin, okul yöneticiliğine ilişkin düşüncelerinin metaforik tanımlamalarla ortaya çıkarılmaya çalışıldığı bir çalışmada ise, olumlu liderlik özelliklerini tanımlayan metaforlar kadar, mesleğin sorumluluklarının fazla olmasına ve zorluklarına yönelik metaforların da kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca okul yöneticilerinin, zorluklar karşısında yılmaması, bu gibi durumlarda dayanıklı olmaları gerektiğine yönelik metaforlara da yer verildiği tespit edilmiştir (Demirtaş ve Özer, 2014). Yıldırım'ın (2011) yaptığı çalışma ise okul yöneticiliğinin bürokratik becerilere, tutuma ve çok yönlü düşünebilme gibi kişisel özelliklere önemli katkılar sağladığını göstermiştir.

Okul yöneticiliğinde yaşanan zorlukların aşılabılmesinde, teknik becerilerin tek başına yeterli olmadığını belirtmek mümkündür. Dolayısıyla okul yönetiminde, sosyal becerileri de işe koşmanın önemli olduğu ifade edilebilir. Bursalıoğlu (2005, 40), etki alanı bu denli geniş bir alanda görevlerini yerine getirmeleri beklenen eğitim yöneticilerinin, birer örgüt mühendisi kadar, sosyal mühendis olmaları gerektiğini ifade etmektedir. Eren (2009, 12-13) yönetsel rolleri bilgisel, bireylerarası ve karar verme olmak üzere üç bölümde incelemekte; bireylerarası rolleri temsil, liderlik ve örgüt içi-dışı ilişki boyutlarında ele almaktadır. Karar vermeye ait rollerde ise başkalarına da yeni fikirler oluşturma hakkı verme davranışına dikkat çekmektedir. Başaran (2006, 199-201) eğitim liderlerinde “hedef gösterme, bilişsel güç üstünlüğü, iletişim ve etkileşimde ustalık, amaca güdülemede üstünlük, çalışan potansiyelini doğru kullanma ve takım çalışması yapma özelliklerini vurgulamaktadır. Bu durum okul yöneticilerinin teknik

yeterlilikleri kadar, sosyal yeterliliklerinin de önemine dikkat çekmektedir. Alanyazında teknik yeterlikler kadar insan etkileşimine, sosyal ilişkilere ve çeşitli liderlik becerilerine yönelik özelliklerin, okul yöneticiliği açısından önemine değinen çalışmalara rastlanmaktadır (Ağaoğlu, Altinkurt, Yılmaz ve Karaköse, 2012; Aydın, 2005, 194; Aydoğan, 2008; Aydoğan ve Kaşkaya, 2010; Şahin, Beycioğlu ve Fırat, 2011; Çubukçu ve Döndar, 2003; Yıldız, 2012; Şekerci ve Aypay, 2009).

Gürbüz, Erdem ve Yıldırım (2013) tarafından yapılan bir çalışmada okul müdürlerinden beklenenlerin etkili iletişim kurma, özverili ve idealist davranışlar sergileme, yetkilerini etik kurallara uygun kullanma, çalışanların iş doyumunu sağlayıcı liderlik davranışları sergileme şeklinde ifade edilmiştir. Ayrıca çalışanlar için olumlu fiziksel şartlar sağlama, mevcut kaynakları en etkili şekilde dağıtma ve kullanma davranışlarının önemli görüldüğü saptanmıştır. Uslu (2013), eğitim yönetimi alanındaki öğretim elemanlarına göre okul yöneticilerinde bulunması gereken yeterlikleri, sosyal ve insancıl olma, bireysel farklılıkları gözetme, işbirliği oluşturabilme, motivasyon sağlayabilme, yönetim beceri ve tekniklerine sahip olma, yönetim ve liderlik kuramlarına yönelik bilgi sahibi olma ve bunları uygulayabilme olarak sıralamıştır.

Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde, okul yöneticilerinde bulunması gereken niteliklerin sosyal beceriler, iletişim, özgüven, liderlik ve idealistlik gibi kavramlarda birleştiği görülmektedir. Bunlar, alanyazında görece yeni bir kavram olan ‘sosyal girişimcilik’ kavramını gündeme getirmektedir.

Sosyal girişimcilik, sosyal fayda sağlayan ve kar amacı dışında bir eylem olarak nitelendirilmektedir. Sosyal girişimcilerin asıl amaçları ekonomik değerler elde etmek değil, paydaşların gelişimlerini sağlamak ve sosyal değerler kazanmaktır (Mari ve Marti, 2006; Roberts ve Woods, 2005; Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009). Sosyal girişimcilik, girişimciliğin toplumsal sorumluluk yönüne odaklanmakta bu anlamda girişimciliğe farklı bir bakış açısı kazandırmaktadır (Katzenstein ve Chrispin, 2011; Seelos ve Johanna, 2005). Toplumsal ihtiyaçların karşılanmasına yönelik eylemleri içeren bu kavram, yenilikçi, kendine güvenen, başarıları kimseleri rol model seçen, yaratıcı ve risk alabilen birey nitelikleriyle örtüşmektedir (Morrison ve Johnston, 2003; Thompson, 2002). Yaratıcılık, yeniliğe açıklık, proaktiflik ve risk yönetimi, sosyal girişimciliğin çekirdek davranış boyutlarını oluşturmaktadır (Weerawardena ve Mort, 2006).

Sosyal girişimcilik, yeni sosyal değerler yaratmayı, bu değerleri yaratacak fırsatları fark etme yeteneğine sahip olmayı, yenilik yaratmayı, riskleri tolere edebilmeyi ve kaynak sınırlılığını aşıp yeni kaynaklar elde etme yollarını bulmayı gerektirmektedir (Peredo ve McLean, 2006). Uluslararası alanda sosyal girişimciliğe ait özelliklerin öğretilbilir olduğu ifade edilmekte, buna yönelik eğitim programlarının oluşturulmaya çalışıldığı dikkat çekmektedir (Changa ve Benamraouib, 2014; Howorth, Smith ve Parkinson, 2012; Jim, Kuo ve Shen, 2013; Pache ve Chovdhury, 2012). Yapılan bir çalışmada, Türkiye’deki üniversite programlarının, girişimcilik özelliklerini desteklemediği görülmüştür (Aşkun ve Yıldırım, 2011).

Sosyal girişimcilik özellikleri, girişimcilik kavramı içinde yer alan ancak girişimciliğin sosyal özelliklerine ve toplumsal faydaya odaklanan bir kavramdır. Alanyazında herkesçe kabul edilen bir özellikler listesi bulunmamaktadır. Ancak sosyal girişimci bireylerin risk alma, bağımsız davranabilme, belirsiz durumlara karşı dayanıklı ve hazırlıklı olma gibi özellikleri bulunmaktadır. Bunların yanında sosyal girişimciler başarılı olma güdüsü ve kendine güven duygusu yüksek, yaratıcı ve yenilikçi, hızlı karar alabilen bireylerdir (Akpınar, 2009, 51, Akt. Karasakal, Aksu ve Demircili, 2013). Bu tanımlardan ve özelliklerden anlaşıldığı üzere, sosyal girişimci bireyler toplumsal olaylar üzerinde, herhangi bir fayda sağlamayı beklemeden ısrarla çalışabilen, özgüven sahibi kişilerdir. Bunların yanında üzerinde durulan önemli noktalardan biri, bireysel yaratıcılığın kullanılmasında çevredeki diğer bireylerin fikir, deneyim ve başarı hikâyelerinden faydalanma özelliğidir.

Alanyazında üniversite öğrencilerinin ‘girişimcilik’ özellikleri üzerinde duran çalışmalar bulunmaktadır. Ancak, eğitim alanında sosyal girişimcilik özelliklerine odaklanan çalışmalara rastlanamamıştır. Güler (2008) tarafından yapılan bir çalışmada çalışanların sosyal

girişimcilik davranışlarının, “yaratıcı liderlik stili, yaratıcı mücadelelilik, sosyal çevre, kendine güven, muhtaçlara yardım etme düşüncesi, maneviyatçılık, toplumsal dayanışmaya olan inanç, belirsizlikten kaçınma ve bireysel başarı yönelimi” ile ilişkili olduğu, güç aralığını kabul etme düzeyinden olumsuz etkilendiği ortaya çıkarılmıştır. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ortaya çıkarmayı amaçlayan İçcan ve Kaygın (2011), yenilik, başarıya duyulan ihtiyaç, kontrol odağına sahip olma ve risk alma eğilimine yönelik ortalamalarının görece yüksek olduğunu, ancak belirsizliğe karşı tolerans gösterme düzeylerinin düşük olduğunu saptamıştır. Girişimciliğin, sosyal girişimcilik özellikleri kapsamında yer alan *yenilik, kendine güven, risk alma, dışa açıklık, başarıya inanma* değişkenleri ile aylık gelir arasındaki ilişkilerin incelendiği bir çalışmada ise, bu özellikler ile aylık gelir arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu değişkenlere ilişkin puanların yüksek olduğu belirlenmiştir (Kılıç, Keklik ve Çalış, 2012).

Naktiyok ve Timuroğlu (2009), üniversite öğrencilerinin motivasyon değerleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkileri incelemişler, değişkenler arasında anlamlı ilişkiler olduğunu tespit etmişlerdir. Bilge ve Bal (2012) üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini incelediği araştırmalarında, risk alma, fırsatları değerlendirme, liderlik yönlü olma, gelecek odaklı olma, kararlılık ve dış etkenlere karşı bireysel güç değişkenlerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı ortaya çıkarılmıştır.

Yurtiçi alanyazında öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri üzerinde odaklanan çalışmalara rastlanamamış, okul yöneticiliğine yönelik tutumları için yapılan çalışmaların da sınırlı olduğu görülmüştür (Tebiş ve Okay, 2012; Türkmen, 2012). Bununla birlikte öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri (risk alma, özgüven ve kişisel yaratıcılık) ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişkileri ele alan herhangi bir çalışmaya da rastlanamamıştır. Bu çalışmanın amacı, 2013-2014 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenimine devam etmekte olan öğretmen adaylarının, sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeyleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde, araştırmada yanıt aranan sorular aşağıdaki gibidir:

1. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeyleri ve okul yöneticiliğine yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeyleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeyleri, okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Yöntem

Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeyleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin betimlenmesini amaçlayan bu çalışma, ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir.

Çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 2013-2014 öğretim yılında öğrenimine devam eden 502 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların 391’i kadın, (% 77.9); 111’i erkek (%22.1)’tir. Öğretmen adaylarının 90’ı (%17,9) okul öncesi öğretmenliğinde, 3’ü (%0,6) sınıf öğretmenliğinde, 100’ü (%19.9) ilköğretim matematik öğretmenliğinde, 34’ü (%6.8) ilköğretim fen bilgisi öğretmenliğinde, 94’ü (%18.7) bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitiminde, 28’i (%5.6) Alman dili eğitiminde, 26’sı (%5.2) Fransız dili eğitiminde, 73’ü (%14,5) İngiliz dili eğitiminde ve 54’ü (%10,8) psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünde öğrenim görmektedir. Ayrıca katılımcıların 257’sini (%51,2) birinci sınıf; 9’unu (%1.8) ikinci sınıf; 167’sini (%33.3) üçüncü sınıf ve 69’unu (%13.7) dördüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma grubunun yaş ortalaması ise 20’dir.

Veri toplama araçları

Bu araştırmada öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumlarını ölçmek üzere, Türkmen (2012) tarafından geliştirilen ‘Okul Yöneticiliği Tutum Ölçeği’ (OYTÖ) kullanılmıştır. Sosyal girişimcilik özelliklerinin belirlenebilmesi için ise, Konaklı ve Göğüş’ün (2013) geliştirdiği ‘Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği’ (AÖSGÖÖ)’den yararlanılmıştır. Ölçeklerin kullanılabilmesi için yazarlara elektronik posta yoluyla ulaşılmış, gerekli izinler alınmıştır. Çalışmada kullanılan her iki ölçek de öğretmen adayları için geliştirilmiştir. Bu nedenle ölçeklerin, çalışma grubunun ilgili özelliklerini ölçmede uygun araçlar olduğu kanaatine varılmıştır.

Okul Yöneticiliği Tutum Ölçeği. Öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumlarını ölçmek üzere geliştirilmiş olan OYTÖ, ‘hiç katılmıyorum’ ile ‘tamamen katılıyorum’ arasında değer alan beş dereceli Likert tipi bir ölçektir. 36 maddeden oluşan ölçek, üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçeğin 17 maddeden oluşan birinci faktörü, ‘kişisel ilgi ve mesleğe bakış’; 11 maddeden oluşan ikinci faktörü ‘çalışma koşulları’; 8 maddeden oluşan üçüncü faktörü ise ‘sosyal saygınlığı’ olarak isimlendirilmektedir. Ölçekte 10 olumsuz madde yer almaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde yapılan geçerlik çalışmasına göre; birinci faktör varyansın %39.70’ini, ikinci faktör varyansın % 6.820’sini, üçüncü faktör ise varyansın %5.17’sini açıklamaktadır. Faktörlerin Cronbach alfa katsayıları sırasıyla, .89, .87 ve .86 olup, ölçeğin tümüne yönelik güvenirlik katsayısı .95’tir. OYTÖ’de, ‘yeteneklerimin okul yöneticiliği için uygun olduğunu düşünüyorum’ (birinci faktör), ‘okul yöneticiliğine, sıkı çalışma koşullarına rağmen ilgi duyuyorum’ (ikinci faktör), ‘toplumdaki saygınlığı nedeniyle, okul yöneticisi olmayı isterim’ (üçüncü faktör) gibi maddeler yer almaktadır.

Bu çalışmada elde edilen veriler için OYTÖ’ ye ait Cronbach alfa (α) değerleri hesaplanmış ve ölçeğin güvenilir olduğuna karar verilmiştir [Birinci faktör için $\alpha = .94$; ikinci faktör için $\alpha = .92$; üçüncü faktör için $\alpha = .93$; OYTÖ’ nün bütünü için $\alpha = .95$]. OYTÖ’nün üç faktörlü yapısına yönelik geçerliği ise, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile sınanmıştır. Önerilen modifikasyonlar yapıldıktan sonra DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri şu şekildedir; [$\chi^2=2767.36$; Sd= 588; $\chi^2/Sd=4.70$; AGFI = 0.73; GFI = 0.77; NFI =0.97; CFI =0.98; IFI =0.98; RMR = .084; RMSEA = 0.86]. Mevcut araştırmada elde edilen uyum iyiliği sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, OYTÖ’nün üç faktörlü yapısının geçerli olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerini ölçmek üzere geliştirilmiş olan AÖSGÖÖ, ‘kesinlikle katılmıyorum’ ile ‘tamamen katılıyorum’ arasında değer alan 5’li Likert tipi bir ölçektir. 21 maddeden oluşan ölçek, üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçeğin 7 maddeden oluşan birinci faktörü ‘risk alma’; 8 maddeden oluşan ikinci faktörü ‘özgüven’; 6 maddeden oluşan üçüncü faktörü ise ‘kişisel yaratıcılık’ olarak isimlendirilmektedir. Ölçeğin tamamı olumlu maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde yapılan geçerlik çalışmasına göre; birinci faktör varyansın % 26,077’sini, ikinci faktör varyansın % 8,438’ini, üçüncü faktör ise varyansın % 6,302’sini açıklamaktadır. Ölçeğin geneline yönelik Cronbach alfa katsayısı ise .85’tir. AÖSGÖÖ’de ‘risk almadan başarılı olunmaz’ (birinci faktör), ‘çevremdeki insanları kendi düşüncelerim doğrultusunda etkilerim’ (ikinci faktör), ‘bir işi yapmaya başlamadan önce bu işi yapabileceğim farklı yöntemler olup olmadığını düşünürüm’ (üçüncü faktör) gibi maddeler yer almaktadır.

Mevcut araştırmada AÖSGÖÖ’den elde edilen veriler için Cronbach alfa (α) değerleri hesaplanmış ve ölçeğin güvenilir olduğuna karar verilmiştir [Birinci faktör için $\alpha = .81$; ikinci faktör için $\alpha = .79$; üçüncü faktör için $\alpha = .78$; OYTÖ’ nün bütünü için $\alpha = .89$]. AÖSGÖÖ’nün üç faktörlü yapısına yönelik geçerliği, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile sınanmıştır. DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri şu şekildedir; [$\chi^2= 634.29$; Sd=167; $\chi^2/Sd= 3.79$; AGFI = 0.86; GFI =0.89; NFI =0.93; CFI =0.95; IFI =0.95; RMR = .058; RMSEA =.075].

Mevcut araştırmada elde edilen uyum iyiliği sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, AÖSGÖÖ'nün üç boyutlu yapısının geçerli olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

İşlemler ve verilerin analizi

Araştırma verileri, 2013-2014 öğretim yılında lisans öğrenimine devam eden öğretmen adaylarından toplanmıştır. Veri toplama araçları gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmış, doldurma işlemi yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Verilerin analiz edilmesinden önce uç değer ve kayıp veri analizleri yapılmış, çok değişkenli analize uygun olup olmadığının belirlenmesi için, normallik ve eş varyanslılık analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu işlemler sonunda araştırma verilerinin çok değişkenli analize uygun olduğu görülmüştür. Katılımcılardan toplanan verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzdelik değer gibi betimsel istatistikler kullanılmış; değişkenler arası ilişkilerin incelenmesinde Pearson Korelasyon katsayısı ve çok değişkenli regresyon analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Analizlerde SPSS 20.0 sürümü kullanılmıştır. Değişkenlere ait aritmetik ortalamalardan 1.00-1.79 arasında olan puanlar '*hiç*', 1.80-2.59 arasında olan puanlar '*az*', 2.60-3.39 arasında olan puanlar '*orta*', 3.40-4.19 arasında olan puanlar '*oldukça*', 4.20-5.00 arasında olan puanlar ise '*tamamen*' katılma düzeyi şeklinde yorumlanmıştır. Korelasyon katsayıları ise Büyüköztürk (2007: 32) tarafından ifade edildiği gibi; 1.00 olması durumunda *pozitif mükemmel ilişki* olduğu, -1.00 olması durumunda *negatif mükemmel ilişki* olduğu, 0.00 olması durumunda ise *ilişki olmadığı* şeklinde yorumlanmıştır. Aynı şekilde korelasyon katsayısının mutlak değer olarak 0.70-1.00 arasında olması *yüksek*; 0.70-0.30 arasında olması *orta*, 0.30-0.00 arasında olması ise *düşük* düzeyde bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Bulgular

Betimsel istatistikler ve değişkenler arası korelasyonlara ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlarına ait puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları ile değişkenlere ait boyutlar arası korelasyon katsayıları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler ve Korelasyon Katsayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8
1 AÖSGÖ	-							
2 OYT	,392*	-						
3 Risk Alma	,804*	,391*	-					
4 Öz güven	,877*	,362*	,578*	-				
5 Kişisel Yaratıcılık	,771*	,222*	,427*	,630*	-			
6 Kişisel İlgi ve Mesleğe Bakış	,396*	,957*	,382*	,363*	,221*	-		
7 Çalışma Koşulları	,337*	,919*	,352*	,324*	,181*	,840*	-	
8 Sosyal Saygınlığı	,306*	,803*	,309*	,270*	,193*	,659*	,620*	-
Ortalama	3.75	2.95	3.66	3.73	3.87	2.94	2.78	3.20
Standart Sapma	0,54	0,81	0,66	0,59	0,61	0,87	0,87	0,97

N= 502, *p<.001

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeylerinin *oldukça* yüksek ($M = 3.75$, $SD = 0.54$); okul yöneticiliğine yönelik tutum puanının ise *orta* düzeyde ($M = 2.95$, $SD = 0.81$) olduğu görülmektedir. Sosyal girişimcilik özelliklerine ait alt boyutlardaki en yüksek ortalama *kişisel yaratıcılık* boyutuna ($M = 3.87$, $SD = 0.61$), en düşük ortalama ise *risk alma* boyutuna ($M = 3.66$, $SD = 0.66$) aittir. Dolayısıyla öğretmen adayları, sosyal girişimcilik özelliklerine ait boyutların tamamında *oldukça* yüksek ortalamalara sahiptir. Öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine olan tutumlarında en yüksek

puanın, *mesleğin saygınlığı* ($M = 3.20$, $SD = 0.97$) boyutunda olduğu görülmektedir. En düşük puan ise mesleğin *çalışma koşulları* boyutuna ($M = 2.78$, $SD = 0.87$) aittir. Öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine ait boyutlardaki tutum puanlarının tamamı *orta* düzeydedir.

Tablo 1’de korelasyon katsayıları incelendiğinde, sosyal girişimcilik özellikleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutum ve bu değişkenlerin boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeyleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasında orta düzeyde anlamlı pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır [$(r_{AÖSGÖ \times OYT} = .39$; $p < .001$)]. Sosyal girişimcilik özelliklerinin *risk alma* ve *özgüven* boyutları ile *okul yöneticiliğine tutum* arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu [$(r_{risk\ alma \times OYT} = .39$; $p < .001$); $(r_{özgüven \times OYT} = .36$; $p < .001$)]; *kişisel yaratıcılık* ile *okul yöneticiliğine tutum* arasında ise düşük düzeyde anlamlı pozitif bir ilişki olduğu [$(r_{kişisel\ yaratıcılık \times OYT} = .22$; $p < .001$)] anlaşılmaktadır.

Sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeyinin okul yöneticiliğine yönelik tutumu yordama gücüne ilişkin bulgular

Sosyal girişimcilik özelliklerine ait üç alt boyutun (*risk alma*, *özgüven*, *kişisel yaratıcılık*), okul yöneticiliğine yönelik tutumlarını yordama gücünü saptamak amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 2.’de sunulmuştur.

Tablo 2. Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutumların Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata _B	β	t	p
Sabit	,751	,242		3,098	,002
Risk Alma	,337	,061	,277	5,546	,000
Özgüven	,311	,080	,226	3,883	,000
Kişisel Yaratıcılık	-,051	,070	-,038	-,726	,468
R= 0.42	R ² = 0.18	F ₍₃₋₄₉₈₎	P = .000		

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri, okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısıdır [$(R=0.42$, $R^2=0.18$, $p < .01$)]. Sosyal girişimcilik özelliklerine ait boyutlarının tamamı, okul yöneticiliğine olan tutumdaki varyansın %18’ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), yordayıcı boyutların okul yöneticiliğine olan tutumu açıklamadaki önem sırasının risk alma, özgüven ve kişisel yaratıcılık şeklinde olduğunu göstermektedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları, risk alma ve özgüven boyutlarının okul yöneticiliğine olan tutumun anlamlı birer yordayıcısı olduklarını; kişisel yaratıcılık boyutunun ise okul yöneticiliğine olan tutum üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Tartışma

Bu çalışmada Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 2013-2014 öğretim yılında öğrenimine devam eden 502 öğretmen adayının sosyal girişimcilik özellikleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları betimlenmiştir. Bunun yanında değişkenler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmış, sosyal girişimciliğin okul yöneticiliğine yönelik tutumu yordadığı tespit edilmiştir.

Araştırmada ilk olarak öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının ve sosyal girişimcilik düzeylerinin nasıl olduğu sorgulanmıştır. Öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutum puanlarının orta düzeyde olduğu ortaya çıkarılmış; boyutlarına ait ortalamaların ise en yüksekte en düşüğe “mesleğin saygınlığı”, “kişisel ilgi ve mesleğe bakış” ve “çalışma koşulları” şeklinde sıralandığı görülmüştür. Bu çalışmada öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının görece düşük düzeyde çıkması, okul yöneticiliği

konusunda olumsuz duygu ve inançlarının olduğunu gösteriyor olabilir. Bu kanıyı destekleyen bir çalışma, Lee, Walker ve Bodycott (2000) tarafından yapılmış, öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik olumsuz inanç ve duygulara sahip olduğu ortaya çıkarılmıştır. Aynı şekilde okul yöneticiliği tutumlarına ait boyutlardan kişisel ilgi - mesleğe bakış ve çalışma koşullarına yönelik tutumların düşük ortalamalara sahip olması, Tebiş ve Okay (2012) tarafından yapılan çalışma bulguları ile örtüşmektedir. Adı geçen çalışmada öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik düşünceleri belirlenmeye çalışılmış, öğretmen adaylarının okul yöneticiliğini stresli bir iş olarak tanımladıkları tespit edilmiştir. Bunların yanında çalışma saatlerinin çok uzun olduğuna, alınan ücretin düşüklüğüne, öğretmenliğin yöneticiliğe göre daha tercih edilir bir meslek olduğuna yönelik katılım düzeyinin yüksek olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmada mesleğin “sosyal saygınlığına” yönelik tutumun, kişi kişisel ilgi ve mesleğe bakış” ile “çalışma koşulları” boyutlarına göre daha olumlu (yüksek düzeyde) olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının, okul yöneticiliğinin saygınlığına yönelik geliştirdikleri olumlu tutuma rağmen mesleği yapmak istemiyor olmaları, okul yöneticilerinin kurumlarında yaşadıkları çeşitli sorunlardan da (Turan, Yıldırım ve Aydoğdu, 2012; Şahin, 2009; Akçadağ, 2014; Sağır ve Emişoğlu, 2013; Erginer ve Köse, 2012; Yıldırım, 2011; Argon ve Zafer, 2009; Çınkır, 2010; Turan, 2007; Demirtaş, Üstüner ve Özer, 2007; Aslanargun ve Bozkurt, 2012) kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca Mulford, (2003, 3) okul yöneticiliğine olan taleplerin giderek azaldığını ve okul yöneticisi açıklarının oluştuğunu ifade etmektedir. Bunun nedenini de, yeni yönetsel yaklaşımlara ayak uydurmadaki zorluklara, yönetimde artan görev ve sorumluluklara, bütçe kesintilerine, aşırı bürokratik yapıya, toplumsal değişim ve gelişimlere, artan ve dolayısıyla çatışmaya neden olan beklentilere bağlamaktadır. Okul yöneticiliğine olan talebin azaldığına ve bunun nedenlerine yönelik açıklamaların, bu çalışma için de geçerli olduğu düşünülebilir.

İlk araştırma sorusuna ait bir diğer bulgu da, öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin oldukça yüksek düzeyde olduğudur. Sosyal girişimcilik özelliklerine ait boyutlardaki ortalamalar en yüksekten en düşüğe “kişisel yaratıcılık”, “özgüven” ve “risk alma” olarak sıralanmıştır. Yapılan farklı çalışmalarda, sosyal girişimcilik özelliklerine yönelik ortalamaların görece yüksek, sadece belirsizliğe karşı tolerans gösterme düzeyinin düşük olduğu ortaya çıkarılmıştır (İşcan ve Kaygın, 2011; Korkmaz, 2012). Aynı şekilde Kılıç, Keklik ve Çalış (2012) üniversite öğrencilerinin *yenilik, kendine güven, risk alma, dışa açıklık, başarıya inanma* değişkenlerinin yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. İlgili çalışmaların bulguları, bu çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir. Bahsedilen çalışmalarda risk alma boyutuna ait puanların, diğer boyutlara göre görece daha düşük olduğu görülmüştür. Bu çalışmada da risk alma boyutunun en düşük ortalamaya sahip olması, tüm araştırmaların benzer bulgulara sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmada ikinci olarak sosyal girişimcilik özellikleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumlar arası ilişkiler analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Sosyal girişimciliğin özgüven ve risk alma boyutları ile okul yöneticiliğine tutum arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler tespit edilmiş; kişisel yaratıcılık ile okul yöneticiliğine tutum arasında ise zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmen adaylarındaki özgüven ve risk alma eğilimi arttıkça okul yöneticiliğine yönelik tutum ortalamaları da artmaktadır. Bu özelliklere sahip bireyler, ideallerini yöneticilik konumlarında daha etkili gerçekleştirebileceklerini düşünüyor olabilirler. Ayrıca özgüvene sahip bireylerin, yönetsel yeteneklerine olan inançlarının da yüksek olduğu düşünülebilir. Bu da onların okul yöneticiliğine yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlıyor olabilir. Kaldı ki, Yeşilkaya (2007) tarafından yapılan bir çalışmaya göre, öğretmenleri okul yöneticisi olmaya güdüleyen etmenlerden ikisi, kendilerini yöneticilik alanında yeterli görmeleri ve okula yönelik ideallerini gerçekleştirebileceklerini düşünmeleridir. Aynı şekilde Köse ve Erginer (2011) de öğretmenlerin yöneticiliği tercih etme sebeplerini araştırmışlardır. Bu tercihlerinin altında, okulu etkin ve örnek bir kurum yapma, okulda daha fazla söz sahibi olma

ve kişisel özelliklerinin yöneticilik için uygun olduğunu düşünme gibi özgüven gerektiren isteklerin olduğunu tespit etmişlerdir.

Araştırmada son olarak, sosyal girişimciliğin okul yöneticiliğini yordayıcılığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma bulgularına göre, öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri, okul yöneticiliğine olan tutumlarının anlamlı bir yordayıcısıdır. Ayrıca regresyon katsayılarının okul yöneticiliğine olan tutumu açıklamadaki önem sırasının “risk alma”, “özgüven” ve “kişisel yaratıcılık” şeklinde sıralandığı; “risk alma” ve “özgüven” boyutlarının anlamlı yordayıcı oldukları görülmüştür. Dolayısıyla yöneticilik konumlarının gerektirdiği özgüven ve risk alma özelliklerine sahip bireylerin, okul yöneticiliğine olumlu tutum sergilemeye yatkın oldukları ifade edilebilir. Kaldı ki alanyazında okul yöneticilerinin sahip olması gereken yeterliklerin, özgüven gerektiren davranışlar içerdiğini söylemek mümkündür. Şahin (2000) yaptığı bir çalışmada, okul müdürlerinin sahip olması gereken özellikleri ortaya çıkarmayı amaçlamış; bu kapsamda alan uzmanları ve uygulayıcı görüşlerine göre yönetici yeterliklerini tespit etmiştir. Çalışma bulguları, okul yöneticilerinin özgüven ve risk almayı gerektiren bazı yeterlikler üzerinde (çevredekilere güven verme ve onları ikna gücü ile etkileme, sorunlara yönelik farklı görüş ve çözüm önerileri geliştirebilme, eleştiriye açık olma, dışa dönük ve atılgan olma, karar alma sorumluluğunu yerine getirerek aldığı kararları uygulayabilme) görüş birliğine varıldığını göstermiştir. Yine aynı çalışmada, “okul müdürlerinin toplum lideri olma” özelliği üzerinde önemle durulmuştur. Daha önce verilen sosyal girişimcilik tanımlarından da anlaşıldığı üzere, ilgili kavramın toplum lideri olma özelliğine odaklandığı söylenebilir. Bu açıdan düşünüldüğünde, toplum lideri olma potansiyeli yüksek bireylerin okul yöneticiliğine yönelik olumlu tutum sergiliyor olması, mesleğin geleceği açısından olumlu bir durum olarak nitelendirilebilir. Yeniçeri ve Seçkin (2011) yaptıkları çalışmada ise, çağımızın en belirgin özelliklerinden biri olan hızlı değişimlerin, belirsizlik ve düzensizlik yarattığını, bunun da risk almayı zorunlu hale getirdiğini ifade etmişlerdir. Eğitim kurumlarının bu belirsizlik sürecinden etkilendiği göz önüne alındığında, okul yöneticileri için de aynı gereklilikten söz edilebilir. Bu gerekliliğin farkında olan öğretmen adaylarının risk alabilmeye yönelik eğilimleri, onların okul yöneticiliğine olumlu bakmalarını sağlıyor olabilir. Başka bir ifadeyle risk alma eğilimi yüksek olan öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine daha olumlu bakmaları, risk almaya yönelik becerilerine güveniyor olmalarından kaynaklanabilir. Yine Helvacı ve Aydoğan (2011) tarafından yapılan bir çalışmada, etkili okul müdürlerinin özelliklerine yönelik öğretmen algıları ortaya çıkarılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, “öğretmen, öğrenci ve okulun genel sorunlarına karşı duyarlı olma ve bu sorunlara etkili çözümler üretebilme” gibi özelliklerin, etkili bir okul müdüründe bulunması gerektiği düşünülmektedir. Öğretmen algılarına göre ortaya çıkarılan bu özellikler, sosyal girişimcilik nitelikleriyle örtüşmektedir. Zira sosyal girişimcilik, Mari ve Marti (2006) tarafından, sosyal sorunların giderilmesine yönelik duyarlılık ile ilişkilendirilmektedir. Dolayısıyla sosyal girişimcilik eğilimi olan öğretmen adaylarının sahip olduğu bu duyarlılık da, onların okul yöneticiliğine yönelik ilgisini artırıyor olabilir. Başka bir ifadeyle öğretmen adaylarının sosyal sorumluluğa yönelik hedefleri, onları okul yöneticisi olmaya güdüyor olabilir. Kaldı ki Yeşilkaya (2007) tarafından yapılan bir çalışma, okul yöneticisi olma isteği altında yatan nedenlerin “kendi ideallerini gerçekleştirebilme” olgusuyla açıklandığını göstermiştir. Bu da sosyal girişimciliğin, okul yöneticiliğine yönelik tutumun yordayıcısı olmasının başka bir gerekçesi sayılabilir.

Sonuç ve Öneriler

Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişkileri belirlemeye çalışan bu araştırma sonunda, öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumların görece düşük, sosyal girişimcilik özelliklerine sahip olma düzeylerinin ise yüksek olduğu ortaya çıkarılmıştır. Öğretmen adaylarının, mesleğin saygınlığına yönelik tutumları, diğer boyutlara (kişisel ilgi-mesleğe bakış ve çalışma koşulları) göre daha yüksek çıkmış, buna karşılık özellikle çalışma koşulları hakkındaki tutuma ait aritmetik ortalamanın görece daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinden risk alma ve özgüven boyutları ile okul yöneticiliğine yönelik

tutumları arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuş; yine aynı boyutların okul yöneticiliğine yönelik tutumların anlamlı yordayıcısı olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bulgular risk alma ve özgüven boyutlarının, okul yöneticisi olmaya yönelik tutum üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Bu araştırma Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde, 2013-2014 öğretim yılında öğrenim görmekte olan 502 öğretmen adayının katılımı ile sınırlıdır. Eğitim alanında sosyal girişimcilik özellikleri ve okul yöneticiliğine yönelik tutum arasındaki ilişkileri inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla aynı çalışma farklı bölgelerde yer alan devlet üniversiteleri veya özel üniversiteler kapsamında ele alınabilir. Bu çalışmalarda çalışma grubuna öğretmen adayları alınabileceği gibi, öğretmenlerle de çalışılabilir. Sosyal girişimciliğin ve okul yöneticiliğine yönelik tutumun cinsiyet, sosyo ekonomik durum ve yaşanan yer (kırsal, kent) değişkenlerinden etkilenip etkilenmediğinin belirlenmesi de alana katkı sağlayabilir. Sosyal girişimciliğin "risk alma" boyutuna yönelik ortalamasının düşük olmasının altında yatan sebepler, nitel çalışmalarla ortaya çıkarılabilir. Ayrıca sosyal girişimciliğin boyutlarına yönelik ortalamaların farklı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi, önemli katkılar sağlayabilir. Okul yöneticiliğine yönelik tutumun –özellikle- çalışma koşullarına ait boyutunda ortalamanın düşük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla çalışma koşullarının düzeltilmesi için ne gibi iyileştirmeler yapılabileceğini araştıran nitel çalışmaların da, alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Ağaoğlu, E., Altınkurt, Y., Yılmaz, K. ve Karaköse, T. (2012). Okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 37 (164), 159-175.
- Akçadağ, T. (2014). Okul yöneticilerinin bakış açılarıyla yöneticilerin yetiştirilme, atama ve yer değiştirmeleri; sorunlar ve çözümler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 135-150.
- Aksu, M. B. (2004). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yöneticilik eğilimleri: Malatya ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (8), 3-16.
- Alıcı, G. (2008). *Ortaöğretim kurumlarında yönetici pozisyonunun kadın istihdamı ve yaşanan sorunları içeren bir uygulama*. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alsaeedi, F., & Male, T. (2013). Transformational leadership and globalization: Attitudes of school principals in Kuwait. *Educational Management Administration & Leadership*, 41 (5), 640-657.
- Argon, T. ve Zafer, D. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin iletişim sürecinde yaşadıkları problemler (nitel bir çalışma). *The Journal of SAU Education Faculty*, 18, 99-123.
- Aslanargun, E. ve Bozkurt S. (2012). Okul müdürlerinin okul yönetiminde karşılaştığı sorunlar. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2), 349-368.
- Aşkun, B. ve Yıldırım, N. (2011). Insights on entrepreneurship education in public universities in Turkey: Creating entrepreneurs or not? *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 24, 663-676.
- Aydın, M. (2005). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınları.
- Aydoğan, İ. (2008) Okul yöneticilerinin öğretmenleri etkileme becerileri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 33-51.
- Aydoğan, İ. ve Kaşkaya, K. (2010). İlköğretim okulu yöneticilerinin iletişim becerilerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 1-16.
- Başaran, İ. E. (2006). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Baştuğ, Ö. Y. Ö. ve Çelik, B. (2011). İlköğretimde öğretmen, müdür ve müfettişlerin kadın yöneticilere yönelik tutumları. *Educational Administration: Theory and Practice*, 17 (1), 63-76.

- Bilge, H. ve Bal, V. (2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 2 (16), 131-148.
- Bingöl, M. ve Hacifazlıoğlu, Ö. (2011). Sınıf öğretmenlerinin yönetici olma eğilimleri: İstanbul Esenyurt ilçesi örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 860-881.
- Brooks, J. S., & Normore, A. H. (2009). Educational leadership and globalization: Literacy for a global perspective. *Educational Policy*, 24 (1), 52-82.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Bush, T. (1998). The national professional qualifications for headship: the key to effective school leadership. *School Leadership And Management*, 18 (3), 321-333.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Changa, J., & Benamraouib, A. (2014). Learning-by-doing as an approach to teaching social entrepreneurship. *Innovations in Education and Teaching International*, 51 (5), 459-471.
- Çelikten, M. (2004). Okul müdürü koltuğundaki kadınlar: Kayseri ili örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2), 91-118.
- Çetin, C., Gölpek, F., Köse, Z. ve Mavigök, M. (2014). Primary school teachers' tendency to become a manager: sample of gaziantep province. *Journal Of Social Science Research*, 4 (2), 533-541.
- Çinkır, Ş. (2010). İlköğretim okulu müdürlerinin sorunları: Sorun kaynakları ve destek stratejileri. *İlköğretim Online*, 9 (3), 1027-1036.
- Çiçek, B. (2008). *Kadın öğretmenlerinin yöneticilik rol algıları*. Yüksek lisans tezi. Elazığ. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çolakoglu, M. (2005). Eğitim örgütlerinde değişim ve liderlik. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 63-77.
- Çubukçu, Z. ve Döndar, İ. (2003). Okul yöneticilerinin iletişim becerilerine ilişkin öğretmen algı ve beklentileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 157. 15 Aralık 2014 tarihinde http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/157/cubukcu.htm adresinden alınmıştır.
- Demirtaş, H. ve Özer, N. (2014). Okul müdürlerinin bakış açısıyla okul müdürlüğü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (1), 1-24.
- Demirtaş, H., Üstüner, M. ve Özer, N. (2007). Okul yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve okul ile ilgili değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51, 421-455.
- Eren, E. (2009). *Yönetim ve organizasyon. (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Erginer, A. ve Köse, M. F. (2012). Okul yöneticilerinin okul yöneticiliğini tercih ve bırakma nedenlerine ilişkin nitel bir çalışma. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7 (4), 14-28.
- Grogan, M., & Andrews, R. (2002). Defining preparation and professional development for the future. *Educational Administration Quarterly*, 38 (2), 233-256.
- Güler, B. K. (2008). *Sosyal girişimciliği etkileyen faktörlerin analizi*. Yayınlanmamış doktora tezi. İzmir. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürbüz, R., Erdem, E. ve Yıldırım, K. (2013). Başarılı okul müdürlerinin özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 167-179.
- Helvacı, M. A. ve Aydoğan, İ. (2011). Etkili okul ve etkili okul müdürüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (2), 41-60.
- Howorth, C., Smith, S. M., & Parkinson, C. (2012). Social learning and social entrepreneurship education. *Accdemy of Management Learning & Education*, 11 (3), 371-389.
- İşcan, Ö. F. ve Kaygın, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 443-462.

- Jim Wu, Y.C., Kuo, T., & Shen, J.P. (2013). Exploring social entrepreneurship education from a Web-based pedagogical perspective, *Computers in Human Behavior*, 29, 329–334.
- Karasakal, N. K., Aksu, B. ve Demircili, E. (2013). Meslek yüksekokullarındaki teknik ve sosyal program öğrencilerinin girişimci kişilik açısından karşılaştırılarak program türünün girişimciliği özendirme ve girişimci kişilik oluşumu konusunda bir etkisinin olup olmadığını tespit etmeye yönelik bir alan araştırması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 134-150.
- Katzenstein, J., & Chrispin, B. (2011). Social Entrepreneurship and a New Model for International Development in the 21st Century. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 87-102.
- Kaya, Y. K. (1993). Eğitim yönetimi: Kuram ve Türkiye’deki uygulama. Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF işletme bölümü örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 423-435.
- Konaklı, T. ve Göğüş, N. (2013). Aday öğretmenlerin sosyal girişimcilik özellikleri ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (2), 373-391.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14 (2), 209-226.
- Köse, M. F. ve Erginer, A. (2011). Yönetici adayı öğretmenlerin yöneticiliği tercih nedenleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 123-146.
- Lee, J. C. K., Walker, A., & Bodycott, P. (2000). Pre-service primary teachers’ perceptions about principals in Hong Kong: Implications for teacher and principal education. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 28 (1), 53-67.
- Mari, J., & Marti, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of World Business*, 41 (1), 36–44.
- Morrison, A., & Johnston, B. (2003). Personal creativity for entrepreneurship: Teaching and learning strategies. *Active Learning in Higher Education*, 4 (145), 145-158.
- Mulford, B. (2003). *School leaders: Changing roles and impact on teacher and school effectiveness. A paper commissioned by the education and training policy division.* OECD, for the Activity Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers.
- Naktiyok, A. ve Timüroğlu, M. K. (2009). Öğrencilerin motivasyonel değerlerinin girişimcilik niyetleri üzerine etkisi ve bir uygulama, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23 (3), 85-103.
- Özdevecioğlu, M. ve Cingöz, A. (2009). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: Teorik çerçeve. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 82, 81-95.
- Pache, A.C., & Chowdhury, I. (2012). Social Entrepreneurs as institutionally embedded entrepreneurs: Toward a new model of social entrepreneurship education. *Academy of Management Learning & Education*, 11 (3), 394-510.
- Peredo, A. M., & Mclean, M. (2006). Social entrepreneurship: A critical review of the concept *Journal of World Business*, 41, 56–65.
- Roberts, D., & Woods, C. (2005). Changing the world on a shoestring: The concept of social entrepreneurship. *University of Auckland Business Review*, 45–51.
- Sağır, M. ve Emişoğlu, S.P. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerinde sorunla karşılaşma dereceleri ve karşılaştıkları sorunlar. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (2), 39-56.
- Seelos, C., & Johanna, M. (2005). Social entrepreneurship: Creating new business models to serve the poor. *Business Horizons*, 48, 241-246.
- Şahin, A. E. (2000). İlköğretim okulu müdürlerinin yeterlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22, 243-260.

- Şahin, A. E. (2009). Türkiye’de ilköğretim okulu müdürlüğünün bir meslek olarak mevcut durumu: Bir delphi çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 125-136.
- Şahin, İ., Beycioğlu, K., ve Fırat, N. (2011). Öğretmen görüşlerine göre çeşitli yönetim becerilerinin okul müdürleri için önem dereceleri. *Buca eğitim Fakültesi Dergisi*, 50, 58-75.
- Şekerci, M. ve Aypay, A. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin yönetim becerileri ile grup etkililiği arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (57), 133-160.
- Tebiş, C. ve Okay, H. (2012). Müzik öğretmenliği programı öğrencilerinin yönetici liderlik eğilimleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 1 (2), 162-172.
- Thompson, J. L. (2002). The world of the social entrepreneur. *International Journal of Public Sector Management*, 15 (5), 412-431.
- Turan, H. (2007). *Çankaya ilçesi’inde görev yapan ilköğretim okul müdürlerinin yönetim işlevlerinde karşılaştıkları sorunlar ve sorun çözme uygulamaları*. Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Turan, S., Yıldırım, N. ve Aydoğdu, E. (2012). Okul müdürlerinin kendi görevlerine ilişkin bakış açıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2 (3), 63-76.
- Türkmen, N. (2012). *Öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumları*. Yüksek lisans tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uslu, B. (2013). Eğitim yönetimindeki akademisyenlerin okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 37, 172-188.
- Weerawardena, J., & Mort, G. S. (2006). *Investigating social entrepreneurship: A multidimensional model*. *Journal of World Business*, 41, 21-35.
- Yeniçeri, Ö. ve Seçkin, Z. (2011). Bilgideki hızlı değişimin yönetici / liderin karar alma sürecine etkileri üzerine bankacılık sektöründe bir uygulama. *Karadeniz Araştırmaları*, 29, 97-118.
- Yeşilkaya, Ş. (2007). *Öğretmenleri yönetici olmaya güdüleyen etkenler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, N. (2011). Yöneticilik görevinin okul müdürlerine olumlu ve olumsuz katkıları. *Eğitim ve Bilim*, 36 (161), 230-245.
- Yıldız, K. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin sosyal beceri düzeyleri ve düşünme stilleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 49-70.

Extended Abstract

Introduction

One of the most significant missions of educational institutions is to train individuals who would most effectively perform their roles in the social, economic and political spheres of community life. The fulfillment of this task encumbers important duties and responsibilities to the school managers. Therefore, school managers having developed positive attitudes toward the profession can be seen as an important factor for the realization of school targets effectively. Besides, the importance of social skills and human relationships, which are necessary for effective management, is significant. At this point, “social entrepreneurship”, which is a relatively new concept in the literature, comes up. Social entrepreneurship is considered as a nonprofit oriented act, only providing social benefits. The main purpose of social entrepreneurs is not obtaining an economic value, it is ensuring the development of stakeholders and gaining social values. There is no study in Turkish literature examining the relationship between pre-service teachers’ social entrepreneurship characteristics and their attitude toward school management. The purpose of this study is investigate the relationships between the level of possessed social entrepreneurship characteristics of pre-service teachers, studying at Hacettepe University Education Faculty during 2013-14 academic years, and their attitudes toward school management. In this context, the questions addressed in the research are as follows:

1. What are the social entrepreneurship characteristics that pre-service teachers' possess and what are their attitudes toward school management?
2. Is there a significant relationship between pre-service teachers' social entrepreneurship characteristics and their attitude toward school management?
3. Regarding the level of social entrepreneurial characteristics that pre-service teachers have, is it a significant predictor of their attitude toward the school management?

Method

This study was designed as relational screening model. Research data was analyzed using quantitative techniques. Sample of the study consisted of 502 pre-service teachers who were studying at Hacettepe University Education Faculty, during 2013-14 academic years. "School Management Attitude Scale" (SMAS), developed by Türkmen (2012), has been used to measure the attitude of pre-service teachers toward school management. In order to determine entrepreneurship characteristics of pre-service teachers, "Pre-service Teachers' Social Entrepreneurship Qualifications Scale" (PTSEQS), developed by Konak and Göğüş (2013) has been used. During the analysis of the collected data, descriptive statistics such as mean, standard deviation and percentiles have been used; whereas Pearson correlation coefficient and multiple variable regression analysis techniques have been used to examine the relationships among variables.

Results and Discussion

In the study, pre-service teachers' attitude toward school management and their level of social entrepreneurship has been investigated first. It has been found that attitude scores of pre-service teachers toward the profession are moderate; the mean scores can be listed in descending order as "the dignity of the profession", "personal interests and career outlook" and "working conditions". Relatively low scores of pre-service teachers toward school management may indicate that they have negative feelings and beliefs about school management. A study, supporting this finding was conducted by Lee, Walker and Bodycott (2000); they have revealed that pre-service teachers were having negative feelings and beliefs toward school management.

In this study, it has been discovered that the attitude toward "social dignity" of the profession is more positive (higher scores) than "personal interests and career outlook" and "working conditions" dimensions. The fact that pre-service teachers don't want to perform this profession despite of the positive attitude toward the dignity of the school management may be due to the various problems with which school manager encounters in their institutions.

Another finding belonging to first research question is that social entrepreneurship characteristics of pre-service teachers are quite high. The mean scores are sequenced in descending order as "personal creativity", "self-confidence" and "risk-taking".

It has been found that there are significant positive relationships between pre-service teachers' entrepreneurship characteristics and their attitude toward school management. A moderately significant positive relationship has been observed between "risk takings" and "self-confidence" dimensions of social entrepreneurship and attitude toward school management; whereas a weakly significant positive relationship has been identified between "personal creativity" and attitude toward school management.

Finally, it has been attempted to determine the prediction level of social entrepreneurship on school management. According to the findings of the study, social entrepreneurial characteristics of pre-service teachers are significant predictor of their attitudes toward school management. The regression coefficients explaining the attitude toward school management can be listed in order of importance as "risk taking ", "self-confidence" and "personal creativity". In addition, it has been found that "risk takings" and "self-confidence" dimensions of social entrepreneurial characteristics are significant predictors of their attitudes toward school management.